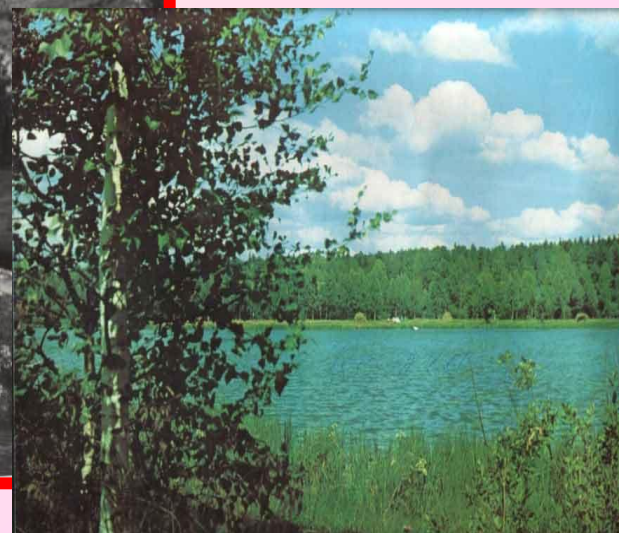
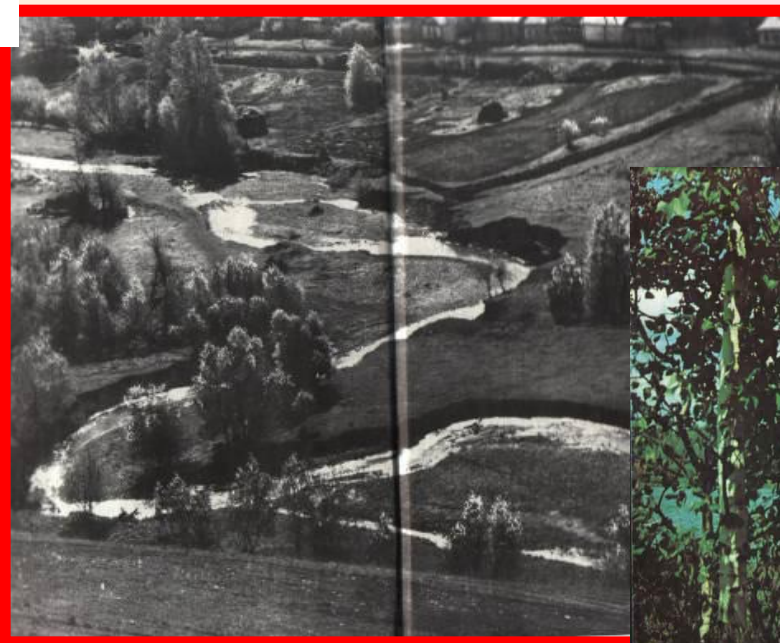

Юрататап Таван сёр-шыва!

Таван кетес! Юратнă сёрём!
Таса, ытарайми уйсем,
Ял вёсёнчи симёс върманъм,
Савап сире чун-чёререн!

Таня Алексеева

Ытарайми тăван кĕтесĕ

Юрататăп Тăван çĕр-шыва! Юрататăп хамăр Чăваш
Республикине! Юрататăп атте-анне çĕрне! Юрататăп
кунти вăрмансене: уй-хирсене, çăл-куçĕсене! Юрататăп
ытарайми тăван кĕтесĕме!

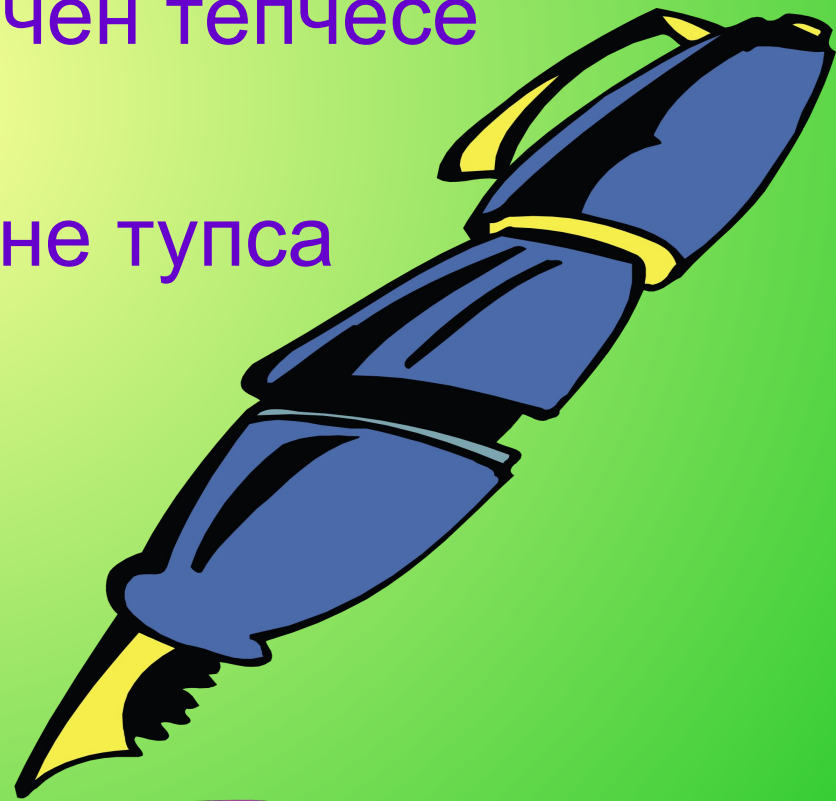

Проект актуалләхә

- Сарлака та пуйн ман Тәван җәршыв.
- Эпә халә тәваттамәш класра вәренетәп. Пирән класра пурә те 2 ача җеҗ: җакә мана питә пәшәрхантарать. Хамәр ял пуласләхә питә шухәша ячә, мәншән тесен ял ватәлса пырать, җамрәксем яла юлмаҗҗә. Пушә килсем нумай, җакәншән чун ыратать. Атте-анне килне вәлтрен пусма парас марччә. Ял маллалах аталанса пытәрччә.

Проект тёллевёсем

- Ял историйёпе паллашасси.
- Ялпа ҫыханна халапсене пухасси.
- Ялти чи палла йах ҫинчен тёпчесе пёлесси.
- Чи кәсәклә хушаматсене тупса палартасси.

Урнар ялён историйё

1693 султа сырнисенчен:

**«Свияжск уездёнге Тутар Партас ялё сартла
выранта вырнашнă...».**

**Çак Партас ялёнчен икё ял тухнă: Шăплат
тата Ыхра-Çырма (Ыхра -Шăплат).**

**Ыхра-Çырма ялёнчен каярахпа тата икё
яле Саруйпа Урнар тухнă.**

**Архив докуменчёмем синче Партас ялё
пирки çакан пек калани пур:**

**«1859 мёш сул. Партас ялё, унтан
татайсă тухнă вырăнсем: Ыхра-Çырма
(Ыхра -Шăплат), Саруй, Урнар – Канар
çалё сывахёнче.**

Пӑртас
(Свияжс
ки
уездчӑ)
«1652ҫ.»

Пӑртас
«1693ҫ.»

Ыхра
Сырма
«1710 с.»

Шӑплат
«1710ҫ.»

Саруй
«1793ҫ.»

Урнар
«1750ҫ.»

Халап хапха т

Ёлэк – авал пуранна тет, висе пите пуян сын.

Вёсен ячесем Партас, Шаплат тата Ыхра
ятла пулна, тет.

Вёсем патенче халах тарсара ёсленё, паханса
пуранна.

Петём сёр, выльах-чёрлөх, петём ёс хатёрё вёсен
аллинче пулна, тет.

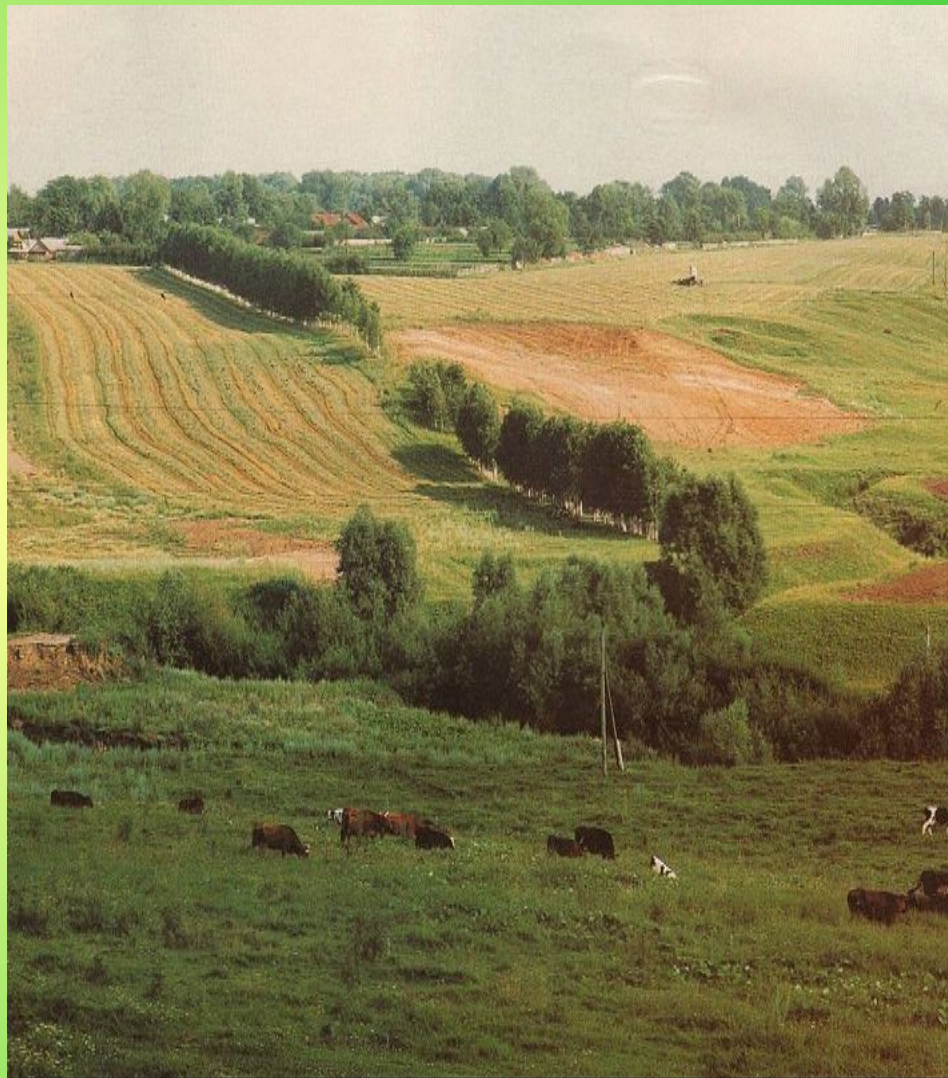
Сак пуянсенчен чи пуяни Партас пулна, тет.

Шаплатпа Ыхра, Партас вёсенчен пуяних пулнишён
пите камалсар пулна, тет, ылханна, тет.

Вёсем Партаса хаваласа яма шут тытна, тет,
анчах Партас вайларах пулнипе хай хаваласа
каларна, тет, вёсене. Вара Шаплатпа Ыхран
айламларах вырансене кайса вырназма тивнё ,тет.

- Ёлѣк-авал ҫак ял ырнинче вӑрмансем пулнӑ. ҫак вӑрман пӑр ҫемье килсе ырнаҫнӑ, имѣш. Упӑшкине Ур тесе чӑннӑ, тет, арӑмне – Нар. Вӑсен икӑ ывӑл пулнӑ, тет. Пӑрне Илья, тепӑрне Шурча тесе чӑннӑ, тет. Вӑрманта, чи илемлӑ ыраӑнта вӑсем йывӑҫ пӑрт туса лартнӑ, тет. ҫак ыраӑна ӑмсанса ҫынсем куҫса килме пуҫланӑ, тет. Ял пысӑклансах пынӑ, тет. Урпа ар ватӑлса вилнӑ, тет, яла ят хурса хӑварнӑ, тет. Ильяпа Шурча пӑр ҫырман икӑ пуҫенче ырнаҫнӑ, тет.

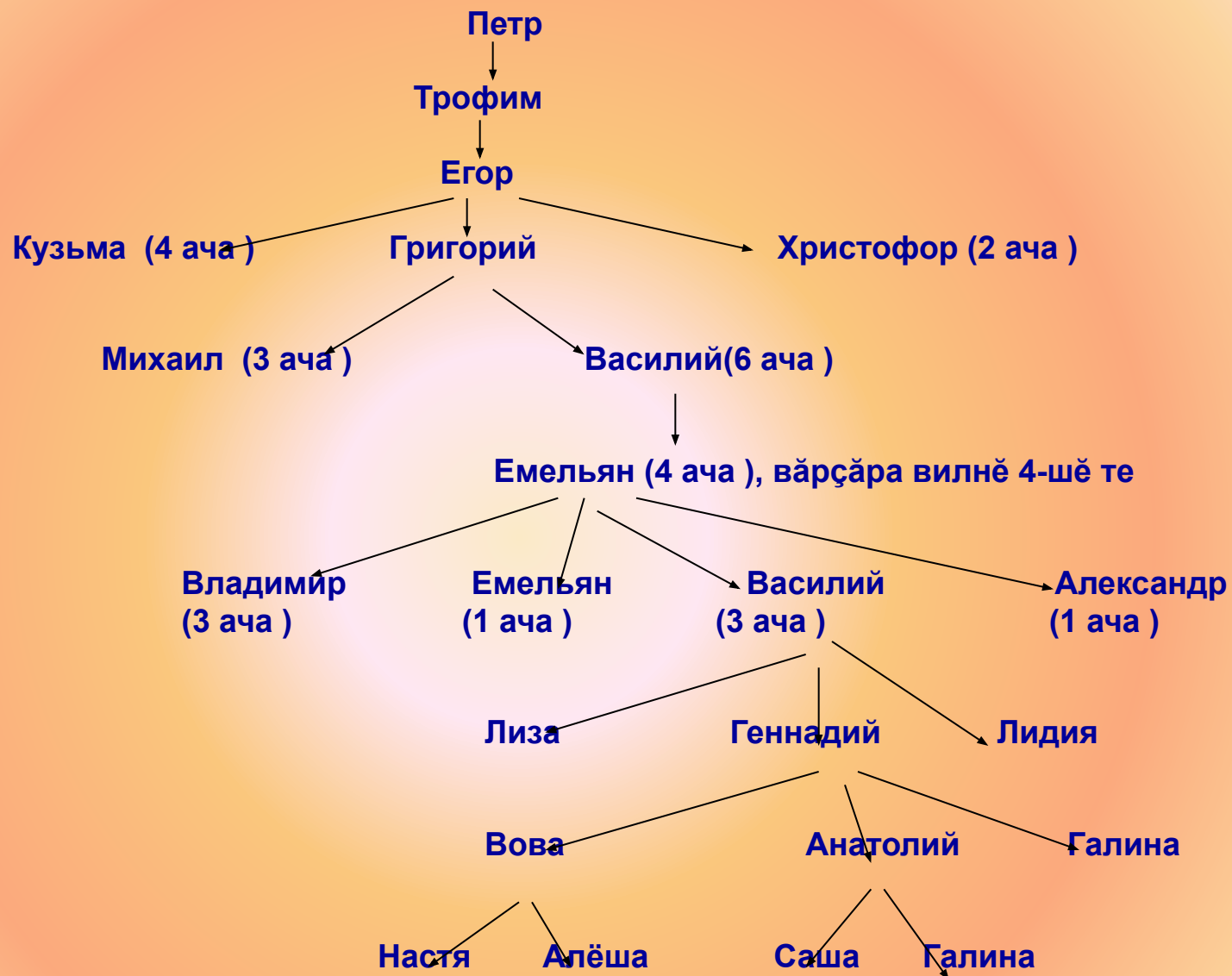

Урнар ялѐнчи чи палла йах

- **Руссковсем**
- Руссков Геннадий Васильевич ялта сумла сын. Нумай хушă «Авангард» совхозра вай хунă. Паянхи кун та ялти фермер патѐнче ёслет.
- Партасра вырăс сыннисем нумай пулна. Геннадий сильевич шăпах сав вырăссенчен чăвашланна сын.
- 1718-1720 –мѐш сулсенче рнар ялне Шăплатран Петѐр ятла сын кусса килет. Вăл чан-чан вырăс пулна-кавак кусла, сарă сўслѐ, сутă питлѐ. Унан ывăлѐ Трофим Вырăс Трофим ятпа сўрет Урнар ялѐнче. Сакантан вара Руссков хушамат пулса кайна, тесе ѓнлантарать Руссков Геннадий Васильевич.

Кәсәк хушаматсем

- **Санецкий** - сакан пек хушаматла поляксен адмиралә пулна, тет. Урнар чавашё Хусана кайса лекет, Санецкий адмирал синчен телёнмелле хыпарсем илтет, вара сак сынна питё камалланипе унан хушаматне илме шутлать. Паянхи кун та Урнар ялёнче сак хушаматпа Санецкая Антонина Николаевна сүрет.
- **Ишутов** Урнар ялё Партас енчен кусса килнё сынсемпе пуян. Партас - вырәс сали. Ял сыннисем те, вырәсла каласма вёренес тесе ши пёр-пёринпе вырәсла перкелешнё. Ачасем сырмара шывра ишнине курнёри: «Кур-ха, ишут», -тенё. Савантан Ишут хушамат тухна.
- **Надусьев** ашшё пулманнипе хёр арәм ячёпе (Натюс) хушамат. Ку хушаматпа Урнарта пёртен пёр сын Надусьев Георгий сүрет.

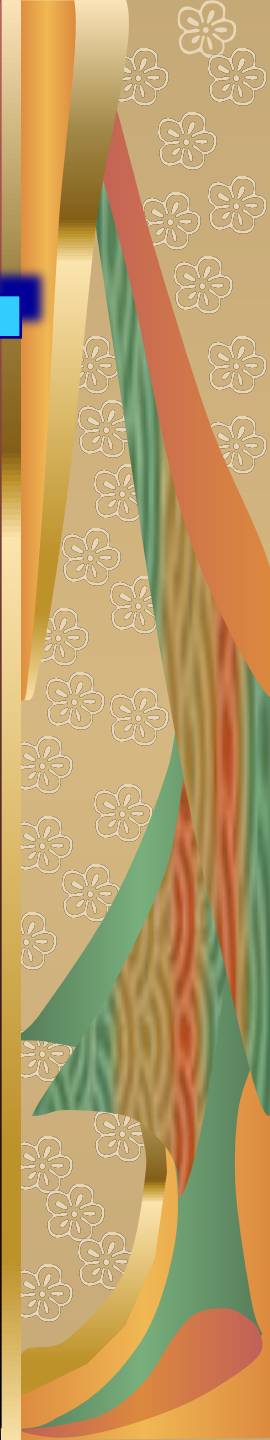

- **Шишкин.** Урнар сынни Андрей Платонович граждан вӑрси вӑхӑтӗнче Шишкин хушаматлӑ командирӑн адъютанчӗ пулнӑ. Командирӑн ача тавраш пулман. Командирӗ вилес умӗн ыйтнипе Андрей Платонович Шишкин хушамата хӑй ҫине ҫыртарать. Ку хушаматпа ҫӳрекен ялта нумай ҫын.
- **Анишин.** Иван Сергеевичӑн ҫурчӗ Энеш ҫырми хӗрринче пулнипе хушаматне те Анишин тесе илнӗ.

Пётёмлетү.

- Урнар яләнче юлашки тапхәрта пушә килсем йышланчәс.
- Пурәнакансен йышә 5 сұл хушшинче 12 сын чакрә.
- 20 сұл вәтам шукул пулнә хысқан 2008 сұлтан тәхәр сұл вёренмелли шукул сәс юлчә.
- Сәмрәк сәмьесем чәмартанасси паләрмаллах чакрә.
- Хусаләх саланчә пулин те ялта вәтам сұлхисем валли әс вырәнә пур (ферма әслет).
- Акәнмасәр выртакан пушә сәрсене сухаласа тыр-пул акса хәварнә.

Тавтапуҫ!

